

Subakutní cerebelární degenerace aneb protilátky jako nepřítel

MUDr. Karolína Javornická, MUDr. Tereza Jirmusová, MUDr. Štěpánka Brušáková, MBA, MUDr. Ing. David Černík, Ph.D., MBA

Neurologické oddělení, Masarykova nemocnice, Ústí nad Labem, KZ, a. s., Ústí nad Labem

Úvod a cíle: Subakutní cerebelární degenerace patří mezi paraneoplastické neurologické syndromy, které vznikají u nádorových onemocnění, kde buňky tumoru exprimují neuronální proteiny vyvolávající imunitní odpověď nejen proti nádoru, ale i proti nervovému systému. Pacientem produkované onkoneurální protilátky atakují různé části nervového systému a poškozují jej, v důsledku čehož vzniká široké spektrum neurologických symptomů.

Metodika: Představujeme kazuistiku 62leté ženy s onkologickou anamnézou a rozvinutými neurologickými mozečkovými příznaky. Vzhledem k této skutečnosti byla, po vyloučení nejčastějších příčin mozečkového syndromu (cévní mozková příhoda, neuroinfekt), diagnostika cílena na paraneoplastický proces, který byl potvrzen vysokou séropozitivitou paraneoplastických anti-Yo protilátek (vysoce specifické protilátky napadající Purkyňovy buňky mozečku).

Závěr: Rozvoj neurologických symptomů u onkologicky nemocných pacientů by měl vyvolat podezření na paraneoplastický proces. Léčebné postupy nám v dnešní době umožňují paraneoplastický proces pouze minimálně zpomalit, zásadním zůstává léčba primárního onkologického onemocnění.

Klíčová slova: paraneoplastický syndrom, cerebelární degenerace, anti-Yo protilátky, onkoneurální protilátky.

Subacute cerebellar degeneration, or Antibodies as an enemy

Introduction and aim: Subacute cerebellar degeneration is one of the paraneoplastic neurological syndromes that occur in cancer diseases in which tumour cells express neuronal proteins, causing an immune response not only against the tumour, but also against the nervous system. Patient-produced onconeural antibodies attack and damage various parts of the nervous system, resulting in the development of a broad spectrum of neurological symptoms.

Methods: We report the case of a 62-year-old woman with a history of cancer and advanced neurological cerebellar signs. Accordingly, after the exclusion of the most common causes of cerebellar syndrome (stroke, neurological infection), the diagnostic workup was aimed at identifying a paraneoplastic process that was confirmed by a high seropositivity of paraneoplastic anti-Yo antibodies (highly specific antibodies attacking the Purkinje cells of the cerebellum).

Conclusion: The development of neurological symptoms in cancer patients should raise suspicion of a paraneoplastic process. Current treatment strategies allow to only minimally slow down the paraneoplastic process, and it is the treatment of the underlying cancer disease that remains essential.

Key words: paraneoplastic syndrome, cerebellar degeneration, anti-Yo antibodies, onconeural antibodies.

Úvod

Paraneoplastické neurologické syndromy jsou heterogenní skupinou neurologických příznaků asociovaných se systémovou

malignitou. Mozeček je v těchto případech poměrně častým cílem autoimunitní reakce. Paraneoplastická cerebelární degenerace může být sdružena s prakticky jakoukoliv

malignitou; nejčastěji se vyskytuje u malobuněčného karcinomu plic, karcinomu ovarií a mammy a u lymfomů (Dalmau et al., 2012). Byl popsán značný počet autoprotilátek

MUDr. Karolína Javornická
Neurologické oddělení, Masarykova nemocnice, Ústí nad Labem, KZ, a. s.
karolina.javornicka@kzcr.eu

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2023;24(1):70-72
Článek přijat redakcí: 1. 12. 2021
Článek přijat k publikaci: 8. 2. 2022